საქართველო რუსეთან საბაჟო პრობლემების მოსაგვარებას არა მარტო მსო-ში, არამედ მსოფლიო საბაჟო ორგანიზაციაში უნდა შეეცადოს

14:53 09-03-2011

http://www.interpressnews.ge/ge/eqskluzivi/162001-saqarthvelo-rusethan-sabazho-problemebis-mosagvarebas-ara-mso-shi-aramed-saerthashoriso-sabazho-organizaciashi-unda-sheecados.html

მსოფლიო სავაჭრო ორგანიზაციაში რუსეთის სავარაუდო გაწევრიანებასთან დაკავშირებით ქართულ-რუსულ კონსულტაციებზე, ქართული მხარის პოზიციების გაზიარების ალბათობასა და მოლაპარაკებათა სავარაუდო შედეგებზე "ინტერპრესნიუსი" ექსპერტს ეკონომიკურ საკითხებში, ლადო პაპავას ესაუბრა.

- ბატონო ლადო, მსოფლიოს სავაჭრო ორგანიზაციაში რუსეთის გაწევრიანებასთან დაკავშირებით ბერნში ქართულ-რუსული მოლაპარაკებები დაიწყო. ქართული მხარე რუსეთ-საქართველოს საზღვრის აფხაზეთისა და როკის მონაკვეთებზე საბაჟო გამშვები პუნქტების გახსნას ითხოვს. რამდენად მიღწევადია ქართული მხარის მოთხოვნა?

- ქართული მხარის მოთხოვნა აბსოლუტურად სამართლიანი და სწორია. ასეთი დაშვება რომ გავაკეთოთ - რუსეთი რომ იყოს მსოფლიო სავაჭრო ორგანზიაციის წევრი და საქართველოს სურდეს მასში გაწევრიანება, რა მოთხოვნას დაუყენებდა რუსეთი საქართველოს? პირველ რიგში ეს იქნებოდა მოთხოვნა - საქართველო მოსაზღვრე ქვეყნებთან (და ასეთ ქვეყნებად რუსეთი აფხაზეთსა და სამხრეთ ოსეთს განიხილავს), შესულიყო ან შესულიყო საბაჟო ურთიერთობებში, ანუ გაეხსნა საბაჟოები ზუგდიდში, ერგნეთსა და ახალგორთან. ეს იქნებოდა რუსეთის მხრიდან საკმაოდ მკაცრი მოთხოვნა.

რეალურად კი ასეთი ვითარებაა, ჩვენ მსო-ს წევრი ვართ, საქართველო თავის საზღვრებში არის აღიარებული გაერო-ს, მსოფლიოს უმრავლესი სახელმწიფოების მიერ და, აქედან გამომდინარე, საქართველოს აქვს ყველანაირი სამართლიანი უფლება, მოითხოვოს, რუსეთთან სავაჭრო ურთიერთობა საერთაშორისო თამაშის წესებზე იყოს დამყარებული. ეს ნიშნავს - საქართველოს ტერიტორიაზე საქონლის გადაკვეთა იმ ნაციონალურ კანონმდებლობას უნდა ექვემდებარებოდეს, რომელიც ორ ქვეყანას შორის საბაჟო ურთიერთობას არეგულირებს. საქართველოს მოთხოვნა სამართლიანია, - ეს ესმის საერთაშორისო თანამეგობრობას, რომელიც ჩვენ მთელი რიგი საკითხების გადაწყვეტაში გვეხმარება.

რაც შეეხება ქართული მხარის მოთხოვნას, ეს მართლაც რთული მისაღწევია. დღეს მთელ მსოფლიოს აწყობს რუსეთის მსო-ში გაწევრიანება, მათ შორის - ჩვენ სტრატეგიულ პარტნიორებს აშშ-სა და ევროკავშირს. რომ არ გვქონდეს აფხაზეთისა და სამხრეთ ოსეთის პრობლემა, ჩვენთვისაც ბევრად უკეთესი იქნებოდა რუსეთის მსო-ში წევრობა, ვინაიდან იგი უფრო

პროგნოზირებადი გახდებოდა. მაგრამ ობიექტურად, ჩვენ პოზიციებს ვერ დავთმობთ.
არ არის გამორიცხული, რომ კომპრომისული ნაბიჯის გადადგმა მოგვიხდეს. ამაზე მიუთითებს ამერიკული მხარის მოთხოვნა, რომ ქართული მხარე კონსტრუქციული იყოს. ისე გამოდის, თითქოს ჩვენი მოთხოვნები რუსეთ-საქართველოს აფხაზეთისა და როკის მონაკვეთებზე საბაჟო პუნქტების გახსნის შესახებ არაკონსტრუქციულია და სხვა კონსტრუქციული წინადადებები უნდა გავიზიაროთ. ასეთ ვითარებაში, უმნიშვნელოვანესად მიმაჩნია, ავამოქმედოთ მსოფლიო საბაჟო ორგანიზაცია, რომლის წევრი რუსეთი 1992 წლიდან, ხოლო ჩვენ 1993 წლიდან ვართ. ეს ორგანიზაცია მოწოდებულია, დაარეგულიროს საბაჟო ურთიერთობები სხვადასხვა ქვეყნებს შორის; ეს არის ორგანიზაცია, რომელიც საკმაოდ მჭიდროდ თანამშრომლობს მსოფლიოს სავაჭრო ორგანიზაციასთან, რომლის განშტოებაც პრაქტიკულად არის. იმავდროულად, ეს არის ორგანიზაცია, რომელიც აქტიურად თანამშრომლობს გაერო-ს ნარკოტიკებზე ზედამხედველობის სამსახურთან და უშიშროების საბჭოს კონტრტერორისტულ კომიტეტთან. ამიტომ, საქართველო რუსეთან საბაჟო პრობლემების მოსაგვარებას არა მარტო მსოფლიოს სავაჭრო ორგანიზაციაში, არამედ მსოფლიო საბაჟო ორგანიზაციაშიც უნდა შეეცადოს. მსოფლიო საბაჟო ორგანიზაციის ფუნქციებიდან გამომდინარე, ჩვენი მხრიდან ამგვარი ნაბიჯის გადადგმა ყველანაირად გამართლებულია.

- უდავოა, რომ საბაჟო საზღვრების დადგენა ჩვენთვის უმთავრესი საკითხია, მაგრამ მსოფლიო საბაჟო ორგანიზაციაში ყოფილა პრეცედენტები, როცა იმ ვითარებაში, რომელშიაც რუსეთთან მიმართებაში ვიმყოფებით, საბაჟო საზღვრების დადგენა სამართლიანად გადაწყვეტილა?

- საქმე იმაშია, რომ ჩვენი მდგომარეობა მართლაც არასტანდარტულია. არის კონფლიქტური რეგიონები, რომელთა პრობლემების გადაჭრას საერთაშორისო ორგანიზაციები ცდილობენ. ამას წინათ, საქართველოშიც გამოითქვა მოსაზრებამ იმის შესახებ, რომ ჩვენ აფხაზეთსა და სამხრეთ ოსეთის მონაკვეთებზე უნდა ჩავაყენოთ ევროკავშირის დამკვირებლები, როგორც ეს დნესტრისპირეთის შემთხვევაშია. ეს მიდგომა მცდარია, ვინაიდან დნესტრისპირეთი რუსეთს დამოუკიდებელ სახელმწიფოდ არ უღიარებია, ეს კონფლიქტური ზონაა და იქ ევროკავშირის დამკვირებლების მონაწილეობა, შესაძლოა, გამართლებულიც იყოს. ამიტომ, მსოფლიო საბაჟო ორგანიზაციის ფარგლებში რაიმე გამოცდილების ძებნა ნაკლებადპროდუქტიულია, ვინაიდან ჩვენ მართლაც არასტანდარტულ მდგომარეობაში ვიმყოფებით. რუსეთმა კი აღიარა აფხაზეთის და სამხრეთ ოსეთის დამოუკიდებლობა, მაგრამ რეალურად თუ შევხედავთ, ამ ტერიტორიების ანექსიას ახდენს. ამიტომ, რაიმე საერთაშორისო გამოცდილებაზე აპელირება გამორიცხულია.

- მიიჩნევა, რომ ქართულ-რუსულ კონსულტაციებზე მხოლოდ ქართული საქონლის რუსულ ბაზარზე დაშვება ვერაფერი მიღწევა იქნება, ვინაიდან მსო-ში გაწევრიანების შემდეგ რუსეთს ისედაც დაეკისრება თავის ბაზარზე ქართული პროდუქციის დაშვება...

- ამგვარი აზრი არასწორია, ვინაიდან მსოფლიო სავაჭრო ორგანიზაცია არ გამორიცხავს მის წევრ ქვეყნებს შორის იმას, რომ ქვეყნებმა ერთმანეთის ბაზარზე პროდუქციის შეტანა შეზღუდონ, თუკი ეს პროდუქცია საერთაშორისო სტანდარტებს არ აკმაყოფილებს. მსო ასეთ შეზღუდვებს არ

კრძალავს.

გენადი ონიშჩენკომ, რომელიც რუსეთის მთავარი სანიტარული ექიმია და აკრძალა საქართველოში წარმოებული პროდუქტების რუსეთში შეტანა, ამას წინათ განაცხადა, რომ მსო-ში რუსეთის გაწევრიანების შემთხვევაშიც რუსეთი ქართულ პროდუქციასთან დაკავშირებით იმავე პოზიციას შეინარჩუნებს, როგორიც დღეს აქვს, თუ ქართული პროდუქცია საერთაშორისო პროდუქციის შესაბამისი არ იქნება. ფორმალურად, რუსეთს საქართველოსთვის სავაჭრო ემბარგო დაწესებული არ აქვს. გადაწყვეტილება ქართული პროდიქციის რუსულ ბაზარზე შეზღუდვის შესახებ რუსეთის მთავარმა სანიტარმა თითქოს ქვეყნის სანიტარული უსაფრთხოების უზრუნველყოფისთვის მიიღო და არა - რუსეთის რომელიმე პოლიტიკურმა ორგანომ.

- რუსული საინფორმაციო საშუალებები ავრცელებენ ინფორმაციას, რომ ბერნის კონსულტაციებზე ოფიციალური თბილისი მოსკოვისა და საერთაშორისო ორგანიზაციებისგან მრავალმხრივი მემორანდუმის გაფორმებას მოითხოვს. რას შეიძლება ითვალისწინებდეს ხსენებული მრავალმხრივი მემორანდუმის გაფორმება?

- მრავალმხრივი მემორანდუმი ნიშნავს სხვადასხვა ქვეყნებისა და ორგანიზაციების პროცესში ჩართვას. აქ წამყვანი როლი ეკუთვნით ჩვენს პარტნიორ ქვეყნებს, მაგრამ იმავდროულად ამ პრობლემების გადაწყვეტაში საერთაშორისო ორგანიზაციების მონაწილეობა აუცილებელია. ყოველ შემთხვევაში, ჩემი მოსაზრება იგივე რჩება - უნდა გავააქტიუროთ ძალისხმევა მსოფლიოს საბაჟო ორგანიზაციაში და ეს ინსტიტუტი მაქსიმალურად გამოვიყენოდ.

- თუ მხარეებმა ქართული მხარის პრინციპული პოზიციის გამო შეთანხმების მიღწევა ვერ შეძლეს, ოფიციალური თბილისის გვერდის ავლით შეძლებს თუ არა რუსეთი მსოფლიოს სავაჭრო ორგანიზაციაში გაწევრიანებას და თუ კი, როგორი უნდა იყოს ქართული მხარის რეაქცია?

- თეორიულად, რუსეთის მსო-ში გაწევრიანება ქართული მხარის თანხმობის გარეშეც შესაძლებელია. საქმე იმაში გახლავთ, რომ მსო-ს საწესდებო დოკუმენტებში მკაფიოდ არ არის ჩამოყალიბებული ვეტოს პრინციპი. ასე რომ, თუ ჩვენთან შეთანხმების მიღწევა ვერ შედგა, მაშინ შესაძლოა, პროცესები ასეთი სცენარით განვითარდეს – მსო-ში რუსეთის გაწევრიანების საკითხზე სხდომა მაინც გაიმართება, რომელზეც საქართველოს თანხმობის გარეშე მიიღებენ გადაწყვეტილებას რუსეთის მიღების შესახებ. სავარაუდოდ, ამ სხდომაში მონაწილეობის მისაღებად ქართული დელეგაცია არ გაემგზავრება, თუმცა თავის პოზიციას უცვლელად დატოვებს, რის შემდეგაც რუსეთი მსო-ში ჩვენს გარეშეც გაწევრიანდება.

უნდა გვახსოვდეს, რომ ამ საკითხზე ჩვენი პოზიცია საერთაშორისო დონეზე მკაფიოდ ჩამოყალიბებული იმის გამო არ იქნება, რომ ქართულ მხარეს თავის პარტნიორებთან, აშშ-სთან და ევროკავშირთან ურთიერთობების გართულება არ სურს. კარგად ვიცით, რომ რუსეთი ჩვენი მტერია, მაგრამ ახლა ჩვენი მეგობრების - აშშ-ს და ევროკავშირის განაწყენება ჩვენს ინტერესებში ნამდვილად არ შედის. ამიტომ, მე მაინც მივიჩნევ, რომ საქართველომ არ უნდა დათმოს თავის პოზიცია, მაქსიმალურად დაიცვას თავისი ინტერესები, ვინაიდან პასუხიმგებელია არა მარტო დღევანდელობაზე, არამედ მომავალი თაობების წინაშე. ხოლო, თუ მსოფლიოს უნდა რომ მსო-ში

რუსეთი ჰყავდეს, ეს ჩვენს გარეშეც შეუძლია გააკეთოს.

კობა ბენდელიანი

"ინტერპრესნიუსი"